

Kirker i Thy.

Ved Edv. E.

Efter Krigen 1625-29, nedsattes en Kommission, - Jens Juul, Otto Skeel og Mogens Kås - som skulde undersøge Kirkernes Tilstand. Til denne Kommission indgik Klager fra forskellige Sogne i Thy. Disse Klager findes i Rigsarkivet, og de giver et troværdigt Billede af den "kirkelige" Elendighed. Vi gengiver her et Par af dem i den Tro, at de vil kunne interessere Årbogens Læsere.

I Klagen fra *Hillerslev Sogn* hedder det: „- - - Voris Kircke er gandsche meget bygfæddig¹) både uden till på Tårnmuren for Kalch och steen. och ellers påteckning for bly'e på begge sider aff tårnet. Så och inden udj fattis Messehagel som er bortstollen²), och på Alterit er Tafflen så møgit gamel, at den er gandsche slem tilsuene³). Item fattis meget på predickestolen så och liusstager, och aff Kircebøger fattis den danske høylofflige Koning Friderichis Bibel, Lutheri postilla, Alterbog och gradual⁴). Dertill met er Klocken sprucken, så den icke Kand hørís offuer sognet, enthen når der skal ringes fredzens Klocke, eller når der i andre tider skal ringes. Huilcken forsck^t Mangel och bræck skeer af den Årsage att Mariagers Closter, som haffuer *jus patronatis*⁵) till Kirchen optager ald hendis Korntienden Årligenn. Bedendis derfåre Underdanigst for Guds Ords och naffuens arís skyld att Eders Velb. høyviished vilde gonstelingen tage den fattige Kirchis Lejlighed i god betenchelse, så den måtte beholde sin årlige tiende, som andre Kircher her i Landet - - -”.

Andragendet er skrevet af Præsten Oluf Nielsen (Julbye) og ved Siden af hans Navn har tolv Hillerslev Bønder sat deres Segl.

Fra *Kåstrup Sogn* kommer der også "fattige Sognemænd" med deres Klage. De forklarer, at det er ikke "alleniste uden till på Muer och tæckning" deres Kirke mangler noget, men også inderst "nest prædickestoel, Schammeler, Messekleder tafflen på Alterit, aff huilcke der intet duer. Och desforuden

bleff Klocken sønderslagen aff Soldaterne i Fiendernis tid, och - - er øde, Vinduer alle borte, Kirckedøren i sønder, og Lofftet affbrudt i Fiendernis tid, så att den arme Kircke icke længer Kand bliffue ved macht, och dersom den ikke fanger nogen hielp i tilstondis Sommer, da er befryctendis adt den nedfalder Udj til Kommendis Vinter eller førre - - -". De beder derfor deres "christelige høye øffrighed ville nådigst forordne", at den får Hjælp "och den siden Årligen Kand beholde sin tiende. Thi Årsagen till same Voris Kirches brøstfeldighed er, adt Mariagers Closter som haffuer *jus patronatis* dertill, och optager ald hindis Korntiend, icke haffuer ladet bygge eller støye (?) på den fattige Kirche i Mange År".

Dersom den høje øvrighed nu vil tage deres fattige Kirkes "ynkelig Lejlighed och armod i god Betenchelis", så vil den "Almechtige gode Gud" det "visseligen igien beløne".

Klagen er underskrevet af otte Sognemænd fra Kåstrup ved deres Vokssegl. Det var jo som oftest den Tids Måde at underskrive på Skrivefærdigheden var jo ikke stor mellem det menige Folk. Klagen er skrevet og medunderskrevet af Præsten Olluf Nielsen (Præst i Hillerslev og Kåstrup 1624-60) "Thiener udj Gudtz ord thil Hillersleff och Kastrup Kirche".

Klagen er yderligere vedlagt et Tingsvidne fra Hillerslev Herredsting, hvor en Del Bønder fra Egnen "vant⁶) for domb och ret med hellgenis eed och opragt finger", som det gerne hedder i disse Dokumenter.

De bevidner, at "dend Østerende på den er slet neder både Mur inden och uden och Tømmerit er Alldeillis Øde og Rødden⁷) Och Miestenpartten er slet Nederfallden med blye och Andet". Dertil var Muren påsynder Nør och wester ende ochså miesten parten Nedfallden, Och det Andet slett Øde, Så Sognemenden och Presten icke Uden stor liiffes Fare kunde Vere i Kierchen, Och icke helder Presten kunde Meddiele *Sacramentit*, for Lyssene kunde icke were tende på Allterit for Stormb och Regn - -".

¹ brøstfæddig.

² stjålet (af Fjenden).

³ tilsyne.

⁴ Messebog.

⁵ Ret til Kirkens Tiende og andre Indtægter, mod Forpligtelse af at vedligeholde den.

⁶ vidnede.

⁷ rødden.